

De Helder(s)e visie op Openbare Ruimte

Openbare  
ruimte in  
*Nieuw*  
*Perspectief*

## Voorwoord

Tijden veranderen. De samenleving is net zoals de zee altijd in beweging. Ook de gemeente Den Helder beweegt mee. Zo dicht aan zee, zit dát in ons bloed. Den Helder is stoer. Stoer én eigenzinnig. Wat voor golven er ook zijn, Den Helder houdt koers. We weten welke kant we op willen: we hebben visie. In dit document leest u de visie van de gemeente Den Helder op onze openbare ruimte.

De openbare ruimte is (mede)bepalend voor de veiligheid, de toegankelijkheid, de uitstraling, de sfeer, de gebruiksmogelijkheden, de economische waarde van Den Helder en daarmee voor het welzijn van alle inwoners uit Den Helder en de in onze gemeente gevestigde bedrijven. Iedereen die aan het ontwikkelen van deze visie heeft bijgedragen wil ik daarom hartelijk bedanken. Want omdat de openbare ruimte zo belangrijk is, leverde u een essentiële bijdrage aan een leefbaar, vitaal en veilig Den Helder.

Dankzij deze visie kan de gemeente Den Helder - ondanks én dankzij golfjes en golven - koers houden. Laten we, zeker als het om de openbare ruimte gaat, in en rondom het gemeentelijk schip nog vaker, intensiever en structureel samenwerken met bewoners en organisaties/bedrijven uit de stad.

Want wie vaart in een vloot voelt zich sterker en kan óók varen en vertrouwen op andermans kompas. En zo nu en dan eens samen in hetzelfde schuitje zitten is niet alleen gezellig, maar ook uiterst efficiënt. Dan hoeven de beste stuurlieders in Den Helder niet langer aan wal te blijven staan en stevenen we voortvarend af op (het behoud en de versterking van) een sterk, gezond, leefbaar en veilig Den Helder.

**Den Helder, december 2015**

**Jacqueline van Dongen**

**Wethouder Ruimte, Wonen en Wijken**



# Leeswijzer

## Hoofdstuk 1 - Openbare Ruimte

Dit is het inleidende gedeelte. Alle informatie met betrekking tot de context van de openbare ruimte in en van de gemeente Den Helder staat er in. Het belang, de omvang/reikwijdte, het areaal, de zorgplicht, het eigenaarschap, de kosten/baten, de complexiteit én het belang en de vorming van een Helder(s)e visie. Daarnaast bevat dit hoofdstuk samenvattende informatie over allerhande actuele ontwikkelingen: de veranderende rollen en behoeftes van overheid en bewoners; het grote belang van een leefbare leefomgeving; de invloed van het klimaat en de seizoenen.

## Hoofdstuk 2 - Nieuw Perspectief

Dit hoofdstuk verwoordt de visie en licht deze toe.

## Hoofdstuk 3 - Uitwerking

Dit hoofdstuk geeft een doorkijk naar de verdere uitwerking en implementatie.

## Bijlage

De bijlage informeert over het doorlopen proces en participatietraject, waar deze visie een gevolg van is.

## Uitvoeringsprogramma

De visie is uitgewerkt in een apart document, getiteld: Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte in een Nieuw Perspectief.

## Inhoudsopgave

### hoofdstuk 1 Openbare Ruimte

- de openbare ruimte in Den Helder 9
- zorgplicht 9
- niet alleen een zaak van de gemeente 9
- opgave 10
- daarom een visie 11
- wat betekent de visie 11
- hoe gedragen is de visie 11
- de visievorming 12

### hoofdstuk 2 Nieuw Perspectief

- de visie verwoord
- vijf speerpunten + vijf basisprincipes 13
- overzicht speerpunten + onderliggende thema's 15
- speerpunt Klimaatbestendig en duurzaam 17
- speerpunt Samenwerken we aan de stad 19
- speerpunt Differentiatie maakt 't verschil 21
- speerpunt Uitnodigend en bruikbaar 23
- speerpunt Groenwaarden en -waardering 25

### hoofdstuk 3 Van visie naar uitvoering

- richtinggevend document 27
- van visie naar beleid en uitvoering 27

### bijlage Participatie

- participatietraject 29
- visievormingstraject 31

Openbare ruimte

Ruimte

van een overheid,  
die door iedereen  
gebruikt kan worden

Ruimte van iedereen  
en dus ruimte

van niemand

in het bijzonder.

Niemandsland?

**Iedersland!**

Bepalend voor de waarde  
en waardering

van een buurt of wijk of stad

Voor het welzijn

van Den Helder

alle Heldenaren



# 1. Openbare Ruimte

Hoe de openbare ruimte oogt en gebruikt en beleefd wordt is sterk afhankelijk van de manier waarop ze is ingericht en de frequentie en wijze waarop die openbare ruimte wordt onderhouden.

De ontwikkeling, inrichting en het beheer / onderhoud van de openbare ruimte bepaalt voor een groot deel de veiligheid, de sfeer, de verkeersroutes, de onderlinge samenhang én de (ontmoetings-, speel-, recreatie-, ontspannings- en participatie-) mogelijkheden van bewoners.

## De openbare ruimte van Den Helder

De gemeente Den Helder beschikt qua grondoppervlakte over 178,8 km<sup>2</sup> ruimte. Lang niet al die vierkante meters zijn openbare ruimte: in totaal is de gemeente Den Helder verantwoordelijk voor circa 700 hectare ruimte. Het gaat dan om stoepen, straten, grasstroken, bermen, taluds, pleinen, rotondes, vijvers, sloten, paden, bruggetjes, plantsoenen, parken, bosjes en noem maar op in niet altijd dezelfde context. Den Helder bestaat uit woon-, werk-, wandel-, speel-, recreatie, winkel- en natuurgebieden.

Een greep uit het gemeentelijk areaal: 20.000 bomen, 12.400 lantaarnpalen, 560 afvalbakken, 558 speeltoestellen, 6418 paaltjes, 141 civiele kunstwerken (bruggen, viaducten, etc.) en 177 kilometer belijning.

## Zorgplicht

Als eigenaar is de gemeente Den Helder verantwoordelijk voor de ontwikkeling en inrichting (ontwerp, aanleg van bijvoorbeeld verlichting, bomen, struiken, planten, bankjes, speeltoestellen, kunst- en sierobjecten) én het beheer (onderhoud, verzorging). Als het juridisch mogelijk is deelt Den Helder die verantwoordelijkheid graag! Daar zijn al tal van voorbeelden van.

## Niet alleen een zaak van de gemeente

Ook al heeft de gemeente zorgplicht voor de openbare ruimte, de openbare ruimte kan en mag nooit alleen een zaak van de gemeente zijn. Daarvoor heeft de openbare ruimte een te grote invloed op het dagelijkse leven van bewoners: hoe veilig, groen, bruikbaar en sfeervol inwoners van Den Helder 'hun' straat/buurt/stad beleven wordt sterk bepaald door de inrichting en het beheer van de openbare ruimte.

Bewoners, bedrijven en belangenverenigingen willen 'hun' openbare ruimte kunnen beïnvloeden. Steeds meer mensen willen daaraan gekoppelde verantwoordelijkheden dragen: natuurlijk in samenwerking met de gemeente.

## Opgave

Goed zorgdragen voor de ontwikkeling, inrichting en het beheer van de openbare ruimte is - mede vanwege alle verschillende belangen en disciplines waarmee je te maken hebt - een complexe zaak. Een zaak die veel van de gemeente en haar partners vraagt. Geld én energie. Op beide moet je zuinig zijn: voorkomen dat iets weglekt én bewerkstelligen dat je een zo groot mogelijk rendement behaalt. Dit verlangt visie. Temeer daar de inrichting en het beheer van de openbare ruimte óók een dynamische zaak is. En in dynamische processen speelt 'de waan van de dag' gauw een grote rol. Een heldere visie voorkomt dat dit leidt tot - achteraf bekeken - niet al te slimme keuzes en/of maatregelen.



## Daarom een visie

Met een heldere en gedragen visie heeft de gemeente Den Helder iets in handen om tot en met 2026 de juiste keuzes en afwegingen te maken. Dat is wenselijk en nodig. Want een kwalitatief sterke openbare ruime vraagt dan wel veel, maar levert de gemeente Den Helder ook heel veel op.

Een kwalitatief sterke openbare ruimte:

- vergemakkelijkt het (sociale) verkeer;
- draagt bij aan de geestelijke en lichamelijke gezondheid van gebruikers van de openbare ruimte (beweging, ontspanning, natuurbeleving, frisse lucht, (moes)tuinieren, etc.);
- versterkt de participatiebereidheid en -mogelijkheden van bewoners (ontmoeting, betrokkenheid bij omgeving, groenadoptie, etc.);
- vergroot de ontwikkelingskansen voor kinderen (spelen).

## Wat betekent de visie?

Dit visiedocument geldt tot 2026 als richtinggevend. Het geeft op hoofdlijnen richting. In (door de raad vast te stellen) beleid-notities, projectplannen en uitvoeringprogramma's wordt de visie specifiek uitgewerkt.

## Hoe gedragen is de visie?

Als een visie onvoldoende gedragen wordt, heeft zij onvoldoende kracht. In de uitvoering en de waan van de dag wordt zij dan makkelijk vergeten of onvoldoende begrepen. In het proces van de visievorming is derhalve ruggespraak en contact geweest met zoveel mogelijk bij de openbare ruimte van Den Helder betrokken inwoners: wijkplatforms, belangenverenigingen. Met elkaar is gedroomd en nagedacht. Hoe ziet onze stip aan de horizon eruit en hoe gaan we daar komen?



## De visievorming

In het open en creatieve proces van de visievorming is gebrainstormd aan de hand van vijftien verschillende stadsbeelden\* (de samenwerkende stad, de gezonde stad, de innovatieve stad, etc.), die stuk voor stuk een uitnodigend perspectief boden. In de verdere uitwerking bleken sommige stadsbeelden elkaar te overlappen. In de nog verdere uitwerking is een vertaling gemaakt naar speerpunten. Vijf speerpunten met onderliggende thema's zijn het resultaat. Heldere speerpunten, passend bij Den Helder.\*

*\* Zie bijlage visievormingstraject*



## 2. De visie verwoord

Een veilige, schone, door iedereen gewaardeerde én optimaal gebruikte en gekoesterde openbare ruimte. Dat is Den Helder's ideaal. Maar tegelijkertijd een utopie. Er zijn zoveel belangentegenstellingen. En zoveel factoren die het gebruik en de beleving van de openbare ruimte beïnvloeden. Toch houdt Den Helder dat grote ideaal voor ogen. Dáár koerst Den Helder met behulp van deze visie doelbewust op af.

### VIJF SPEERPUNTEN

*Tot 2026 ligt de focus op onderstaande doelen. Alle kansen om hieraan te werken benut Den Helder optimaal.*

#### KLIMAATBESTENDIG EN DUURZAAM

Realiseren van een klimaatbestendige en duurzame openbare ruimte.

#### SAMENWERKEN AAN DE STAD

Vanuit gezamenlijk belang/eigenaarschap en wederzijdse betrokkenheid samenwerken met bewoners/partners.

#### DIFFERENTIATIE MAAKT 'T VERSCHIL

De ene buurt is de andere niet. Meer verscheidenheid in kwaliteit. Maatwerk in communicatie, participatie en inrichting.

#### UITNODIGEND EN BRUIKBAAR

Beter en ook meer aansluiten op behoeftes uit de stad én op de stoere en eigenzinnige identiteit van Den Helder.

#### GROENWAARDEN EN -WAARDERING

Versterken groenareaal zodat flora en fauna floreren, de leefbaarheid toeneemt en de (economische) waarde stijgt.

### VIJF BASISPRINCIPES

*Daarnaast gelden vijf basisprincipes. Eisen waaraan Den Helder moet en wil voldoen.*

# 1

#### SCHOON, HEEL EN VEILIG

Vanwege de zorgplicht is dit het basisniveau voor beheer.\*

# 2

#### BETAALBAAR EN UITVOERBAAR

Dat plannen hierop getoetst moeten worden is logisch: we zijn duurzaam, spaarzaam én praktisch.

# 3

#### MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD

Den Helder wil maatschappelijk verantwoord ondernemen.

# 4

#### OOG VOOR DE STAD

We spelen tijdig in op demografische en andere ontwikkelingen. Niet de gemeente maar de stad staat centraal.

# 5

#### INNOVEER!

Den Helder wil graag innoveren. Zeker als we daardoor duurzamer kunnen zijn.

\* Schoon = afvalinzameling, zwerfvuilpreventie/ruimen, riolering. Heel = onderhoud van een zeer breed pakket aan in de openbare ruimte aanwezige 'producten': van straatlantaarn tot wegdek en van speeltoestel tot straatmeubilair. Veilig = veilig verkeer én een veilige sfeer (geen 'enge' ruimtes)



## Speerpunt

### Klimaatbestendig en duurzaam

### Samenwerken aan de stad

## Doel

Een klimaatbestendige en duurzame openbare ruimte

Vanuit wederzijdse betrokkenheid en gezamenlijk eigenaarschap werken we als partners aan onze leefomgeving en openbare ruimte

## Thema's

Bewustwording van klimaatontwikkelingen en de gevolgen

Gedeelde visie/  
verantwoordelijkheid:  
samenwerken en participatie

Duurzaam denken en handelen in alle aspecten van de openbare ruimte

De lerende stad – samen leren en groeien

Innoveren

Samenwerken

## Waar aan te denken?

- Kennis hebben van ontwikkelingen
- Mogelijke overlastsituaties in kaart brengen
- Risicomanagement
- Voorbeeldrol gemeente
- Nieuwe technieken toepassen

- Leren (durven!) samenwerken
- Trial and error / fouten mogen maken
- Aansluiten op behoeften van bewoners, bedrijven, partners
- Ontmoeting!
- Communicatie!!

## Differentiatie maakt 't verschil

Differentiatie levert verscheidenheid in kwaliteit en de mogelijkheid om specifieke gebieden te onderscheiden

Verskil maken in de openbare ruimte d.m.v. inrichting en het beheer

Maatwerk voor participatie

Beheerbewust ontwerpen ontwerpbewust beheren

Kwaliteit in inrichting, beheer en participatie levert winst

- Maatwerk
- Verschillende gebieden (woonwijk, centrum, haven, ....)
- Specifieke plekken (entree, wc, beweeggrondje)
- Burgerinitiatieven
- Groenareaal

## Uitnodigend en bruikbaar

De openbare ruimte speelt in op de behoeften van de grote verscheidenheid aan doelgroepen binnen de gemeente, is flexibel en past bij onze stoere en eigenzinnige identiteit

Thuis zijn / welkom voelen in de openbare ruimte

Ruimte voor ontspanning, ontmoeting en ontdekken

Diversiteit in kwaliteit, inrichting en materiaalgebruik

Veilig voelen in de openbare ruimte

- Openbare ruimte is van de buurt (identiteit)
- Gedeeld eigenaarschap
- Toegankelijk
- Gevoel van 'welbehagen'
- Voldoende uitdagingen / mogelijkheden

## Groenwaarden en -waardering

Een kwalitatief en kwantitatief opgebouwd en betaalbaar groenareaal dat bijdraagt aan de leefbaarheid, de (economische) waarde van de leefomgeving en een florerende flora en fauna

Waarden van het groen

Ruimte voor / diversiteit van het Helders groen

Eetbaar & beleefbaar groen

Florerende flora & fauna

- Gebruik
- Gezondheid (vitamine G)
- Samenhang tussen gecultiveerd en natuurlijk groen
- Eetbaar groen
- Fiets- en wandelroutes

## Klimaatbestendig en duurzaam

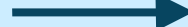
Klimaatbewustzijn is een must. Niet alleen voor de gemeente, óók voor bewoners en bedrijven. Het veranderende klimaat stelt de openbare ruimte voor zware opgaven. De stijgende zeespiegel en de toenemende periodes van heftige regenval bemoeilijken de natuurlijke afvoer van water. De openbare ruimte moet daarom beschermd worden tegen wateroverlast (watermanagement en meer grondoppervlakte, waarin water makkelijk weg kan zakken) én tegelijkertijd dienstdoen als waterberging (wadi's, waterbergingsvijvers, uiterwaarden, etc.).

Ook de stijgende temperatuur vraagt om maatregelen. Den Helder is hartje zomer nu nog een hittebestendige stad, maar ook in de toekomst moet er voor alle Heldenaren in de openbare ruimte voldoende schaduw en verkoeling te vinden zijn.

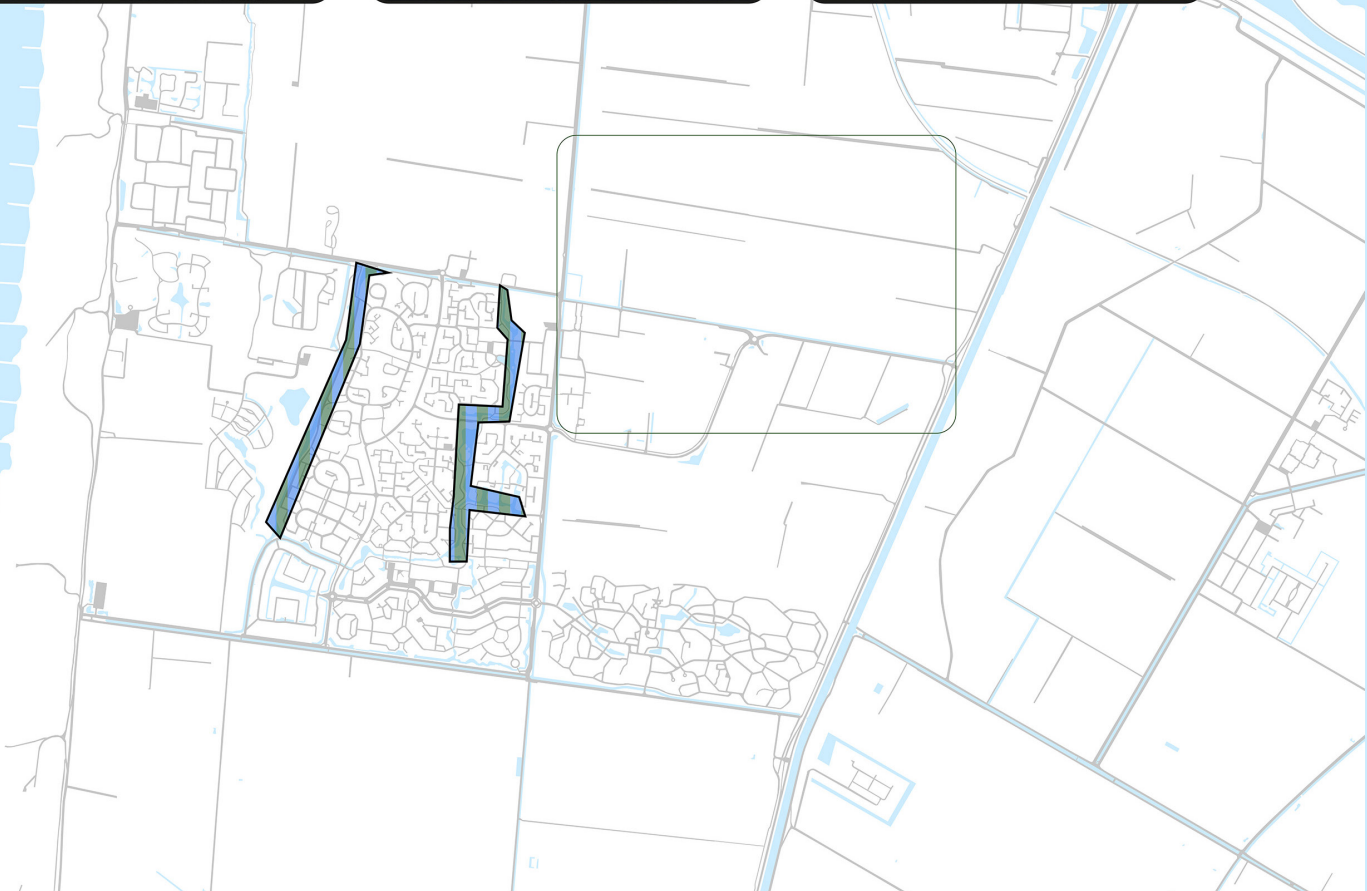
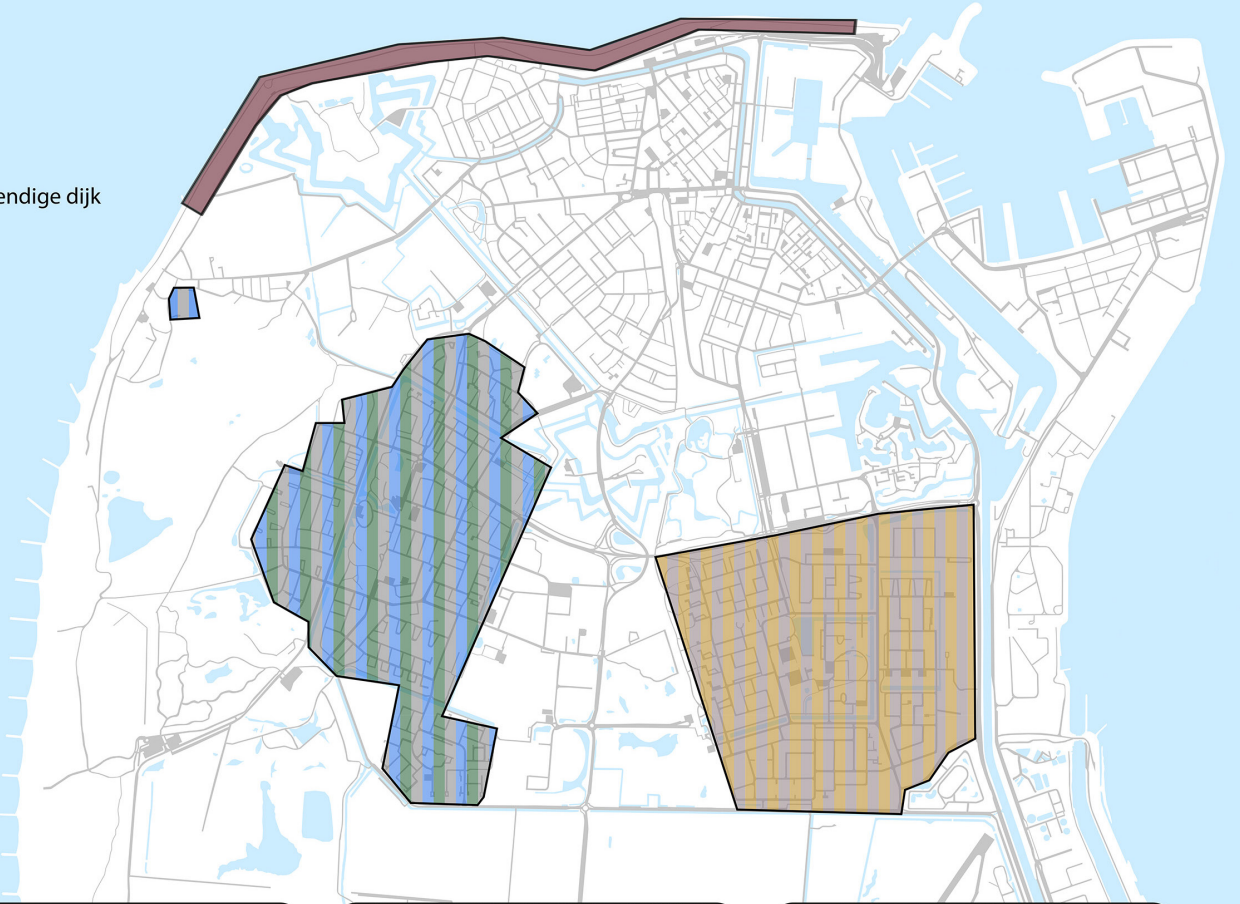
Bomen kunnen, mits groot en dus oud genoeg, zorgen voor gratis schaduw en verkoeling. Ook de (zee)wind en waterpartijen kunnen voor verkoeling zorgen. Om deze 'gratis beschikbare' voorzieningen als airco's voor heel Den Helder te kunnen gebruiken is het nodig dat de gemeente innovatie niet schuwt, alle technologische én klimaatontwikkelingen voortdurend kritisch volgt én strategisch, -dus duurzaam -, opereert.

### Dit speerpunt kan ondermeer leiden tot:

- minder (milieu- en/of mensen) belastende maatregelen, (denk aan cradle 2 cradle, CO2-neutraal, onkruidbestrijding, wagenpark, circulaire economie)
- aandacht en respect voor groen en natuur (zie Groenwaarden en -waardering)
- weet hebben en meewerken aan innovatieve (technologische) ontwikkelingen
- innovatie bevorderen van gemeente, bewoners én ondernemers
- weet hebben en in kunnen spelen op klimaatontwikkelingen (het veranderende klimaat stelt andere eisen aan de inrichting van de openbare ruimte)
- aandacht voor educatie en voorlichting, lesstof voor scholen, info over Steenbreek, stimuleren groene daken
- als gemeente een goed voorbeeld willen zijn (eigen wagenpark / materialen / inkoop; donker waar mogelijk / licht waar nodig sensoren en led-verlichting / lichtroutes; ontmoedigen autogebruik; circulaire inrichting;...)
- anders kijken naar 'onrendabele' openbare ruimten
- experimenten en pilots voor bijvoorbeeld zonneweiden, energieneutrale buurten, zelfbeheerbuurten, etc.



- Civiel
- Water
- Groen
- Verlichting
- Klimaatbestendige dijk



## Samenwerken aan de stad

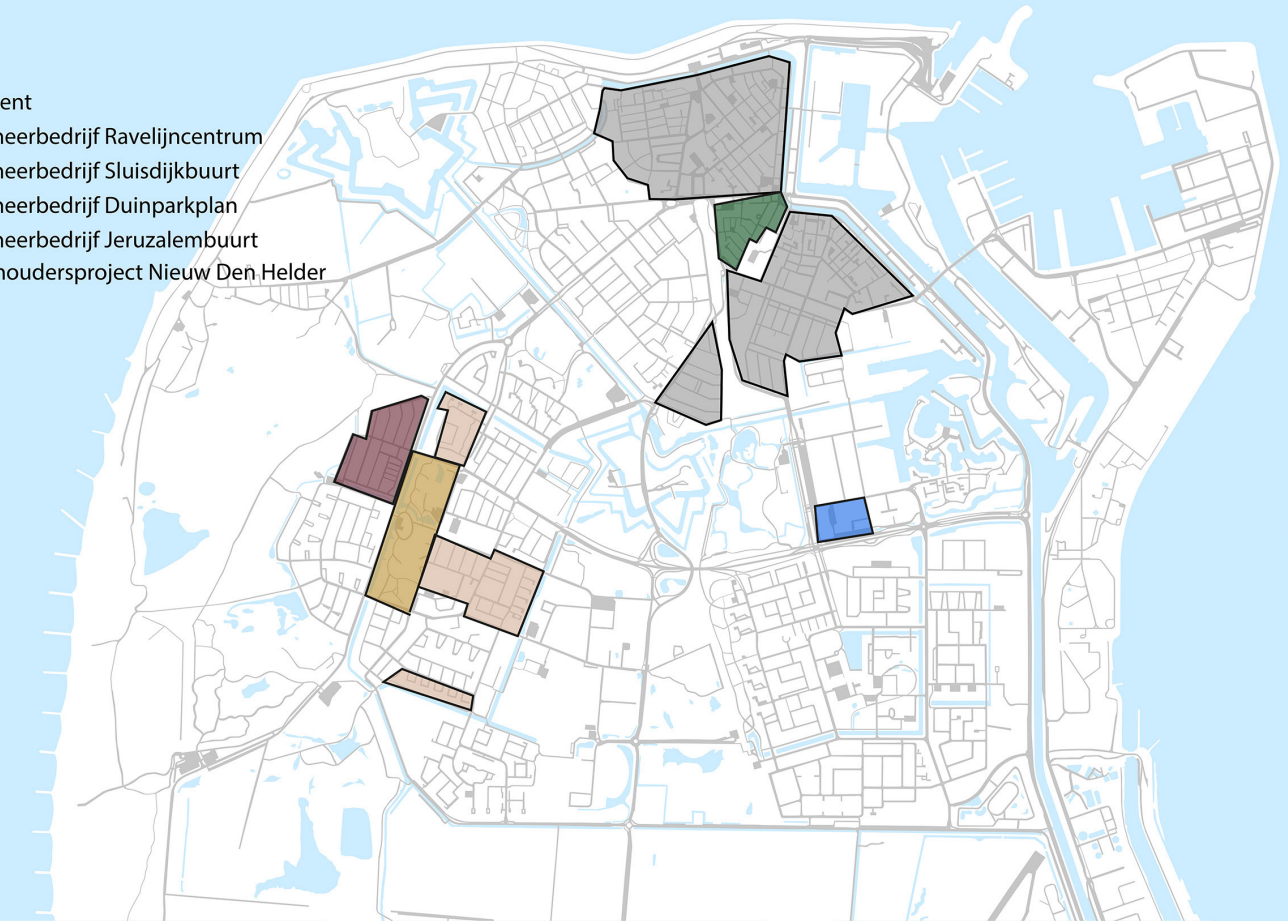
Hoe je het ook wendt of keert: zorgdragen voor een kwalitatief sterke openbare ruimte is niet alleen een zaak van de gemeente. Daarvoor is de openbare ruimte simpelweg te veel van belang voor iedereen die in Den Helder woont, werkt of verblijft. Den Helder streeft daarom naar samenwerkingen waarin we het gedeeld eigenaarschap vorm kunnen geven. In deze tijd van veranderende rollen voor overheden en bewoners wil Den Helder investeren in 'nieuwe' samenwerkingsvormen. Samenwerking met bewoners en belangenverenigingen, met bedrijven en ondernemers én met andere stakeholders. Ontmoeten, met elkaar in dialoog gaan, van elkaar leren... Elkaar leren vertrouwen en elkaar óók ruimte geven om te leren en dus fouten te maken. Zorgvuldig én met respect omgaan met jezelf, je eigen organisatie/achterban én je doelgroep... Zó doen we dat in Den Helder het liefst.

### Dit speerpunt kan ondermeer leiden tot:

- investering in ontmoeting en contacten / ervaren van wederzijdse betrokkenheid
- vanuit wederzijdse betrokkenheid zoeken naar nieuwe en meer vormen van gedeeld eigenaarschap
- ruimte voor zelfbeheer
- collectievere aandacht voor inrichting en beheer én tegelijkertijd ook meer duidelijkheid creëren over rechten en plichten die bij ieders rol horen
- aandacht en mogelijkheden voor communicatie en participatie
- denken en met elkaar praten over kaders die ruim genoeg zijn voor ieders inbreng/behoefte en tegelijkertijd de juridische verantwoordelijkheid van het openbaar bestuur beschermen (geen inspraak maar zeggenschap / meer zeggenschap voor bewoners/minder bemoeienis van de gemeente)
- met elkaar zoeken naar nieuwe mogelijkheden/oplossingen en elkaar aan durven spreken en tegelijkertijd ruimte maken voor fouten en experimenten



- Actief Talent
- Buurtbeheerbedrijf Ravelijncentrum
- Buurtbeheerbedrijf Sluisdijkbuurt
- Buurtbeheerbedrijf Duinparkplan
- Buurtbeheerbedrijf Jeruzalembuurt
- Toezichthoudersproject Nieuw Den Helder



## Differentiatie maakt 't verschil

Niet ieder gebied vraagt om eenzelfde kwaliteit van inrichting / beheer. Terwijl voor het ene gebied het basisniveau van "schoon, heel en veilig" voldoet, is voor een ander gebied wat extra's nodig. Zo hoeven er niet in elke straat van Den Helder bijvoorbeeld evenveel banken, prullenbakken en/of lantaarnpalen te staan. Niet iedereen heeft altijd en overal precies dezelfde behoefte aan licht. Op sommige plekken is één armatuur meer dan genoeg, terwijl andere gebieden feestelijk, sfeervol of goed verlicht moeten zijn en sommige gebouwen, bomen of kunstobjecten zo mooi en bijzonder kunnen zijn dat ze het verdienen om flink in de schijnwerpers te worden gezet.

### Maatwerk

Maatwerk leveren heeft grote voordelen. De ene buurt is niet de andere. In een straat waar uitsluitend ouderen van dagen wonen is een speelobject volkomen misplaatst, terwijl datzelfde speeltoestel twintig straten verderop juist uiterst welkom kan zijn. Ook alle (her)inrichtingsplannen zijn niet gelijk aan elkaar. Dit verlangt derhalve ook maatwerk op het gebied van communicatie en participatie.

### Sterk en gezond groen

Kwalitatief sterk openbaar groen is gedifferentieerd. Dat houdt het groen

sterk en gezond; zorgt in alle seizoenen voor kleur; versterkt en verfraait aanwezige ruimtelijke kwaliteiten. Hoe eenzijdiger het openbaar groen is opgebouwd, hoe goedkoper het onderhoud, maar hoe slechter de kwaliteit van het groen (gevoeligheid voor ziekten/plagen) en de beleving van de omgeving.

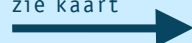
### Verskil moet er zijn

Juist verschillen houden Den Helder levendig. De haven, het centrum, de bedrijventerreinen zijn door hun functie en cultuurhistorie totaal verschillende gebieden, met andere eisen voor inrichting en beheer.

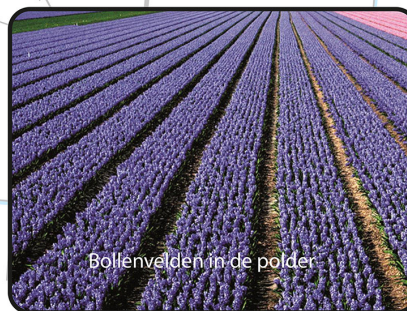
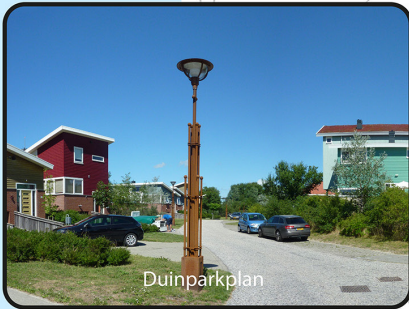
Daarnaast... omdat we samen willen werken aan de stad, krijgen we de kans om juist door 'maatwerk' in te spelen op behoeftes van samenwerkingspartners.

### Dit speerpunt kan ondermeer leiden tot:

- levendigheid en afwisseling
- maatwerk (mogelijkheden) in inrichting en beheer
- accentueren van in Den Helder aanwezige krachten (actieve bewoners, mooie laanstructuur, monumenten / objecten)
- verschillende vormen van participatie, passend bij de inwoners / gebruikers van het gebied
- betere afstemming met en meer mogelijkheden voor (actieve / zelfredzame) bewoners
- diversiteit in kwaliteit, inrichting en materiaalgebruik



Bijlage: Differentiatie maakt 't verschil



## Uitnodigend en bruikbaar

Ook dit speerpunt is belangrijk bij het zoeken naar nieuwe rollen voor overheden en bewoners. Den Helder is niet alleen een zaak van de gemeente. Integendeel! De gemeente hoeft er 'alleen maar' voor te zorgen dat de openbare ruimte in de ogen van bewoners, gebruikers en wetenschappers zo goed mogelijk wordt ingericht en zo goed mogelijk wordt beheerd.

Om onderscheidende gebieden te creëren is het nodig voldoende diversiteit in inrichting, kwaliteit en materiaalgebruik toe te passen. Daarnaast is het essentieel dat er voldoende én uitnodigende ruimte voor ontspanning, ontmoeting en 'beleving' is. De openbare ruimte moet niet saai zijn. Buiten moet iets te ontdekken zijn. Voor deze aspecten moet de gemeente zorgen, maar voor de rest is het vooral een zaak van bewoners en gebruikers. Die bepalen immers in hoge mate hoe de openbare ruimte wordt ervaren en gebruikt. De lijn van eigenaarschap is veel minder rechtlijnig dan vaak wordt gedacht. Letterlijk en figuurlijk.

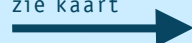
De betrokkenheid van een gemeente bij bewoners houdt niet op bij een voordeur. De invloed en betrokkenheid van bewoners bij 'hun' openbare ruimte houdt evenmin bij een voordeur op. Het gevoel ergens thuis te zijn en horen heeft maar weinig te maken met het aantal vierkante meters dat iemand bewoont.

Naast ruimte geven voor gedeeld eigenaarschap wil Den Helder het thuis-zijn-in-Den-Heldergevoel versterken door de openbare ruimte zo toegankelijk en aantrekkelijk mogen te maken.

Dat bewoners zich in 'hun' openbare ruimte veilig voelen is essentieel.

### Dit speerpunt kan ondermeer leiden tot:

- betrokkenheid van bewoners bij 'hun' openbare ruimte
- acties en maatregelen om bewoners meer bij 'hun' openbare ruimte te betrekken
- door middel van inrichting en beheer een identiteit van een buurt/gebied versterken
- ruimte voor ontmoeting, ontspanning en ontdekking/beleving
- aandacht voor de behoefte aan het gevoel veilig te zijn.



- Stelling
- Stadspark
- Fiets- & kano-route
- Speelzone



## Groenwaarden en -waardering

De hoeveelheid groen in een stad of buurt maakt dat een gebied leefbaar is voor mensen, vogels, vlinders, planten, bomen, insecten en noem maar op. Hoe minder groen, hoe minder leefbaar. Wat dat betreft is groen in de openbare ruimte een vanzelfsprekende zaak. Groen heeft zoveel waarden!

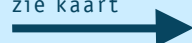
Toch is groen in de openbare ruimte minder vanzelfsprekend. Groen is kwetsbaar en vraagt daardoor zorgvuldig beheer en dat kost geld. Ook kan groen gek genoeg het dagelijks leven van mensen verstoren. Staat er net boven jouw auto een boom vol luis, belemmert die vlinderstruik net jouw uitzicht als je de straat over wilt. Het juiste groen in de stad moet dus wel op de goede plaats worden geplant.

Groen moet ook gebruikt en beleefd kunnen worden. Welke bomen of bloemen maken jouw buurt mooi? Welk groen kun je eten? Of welk groen juist niet?

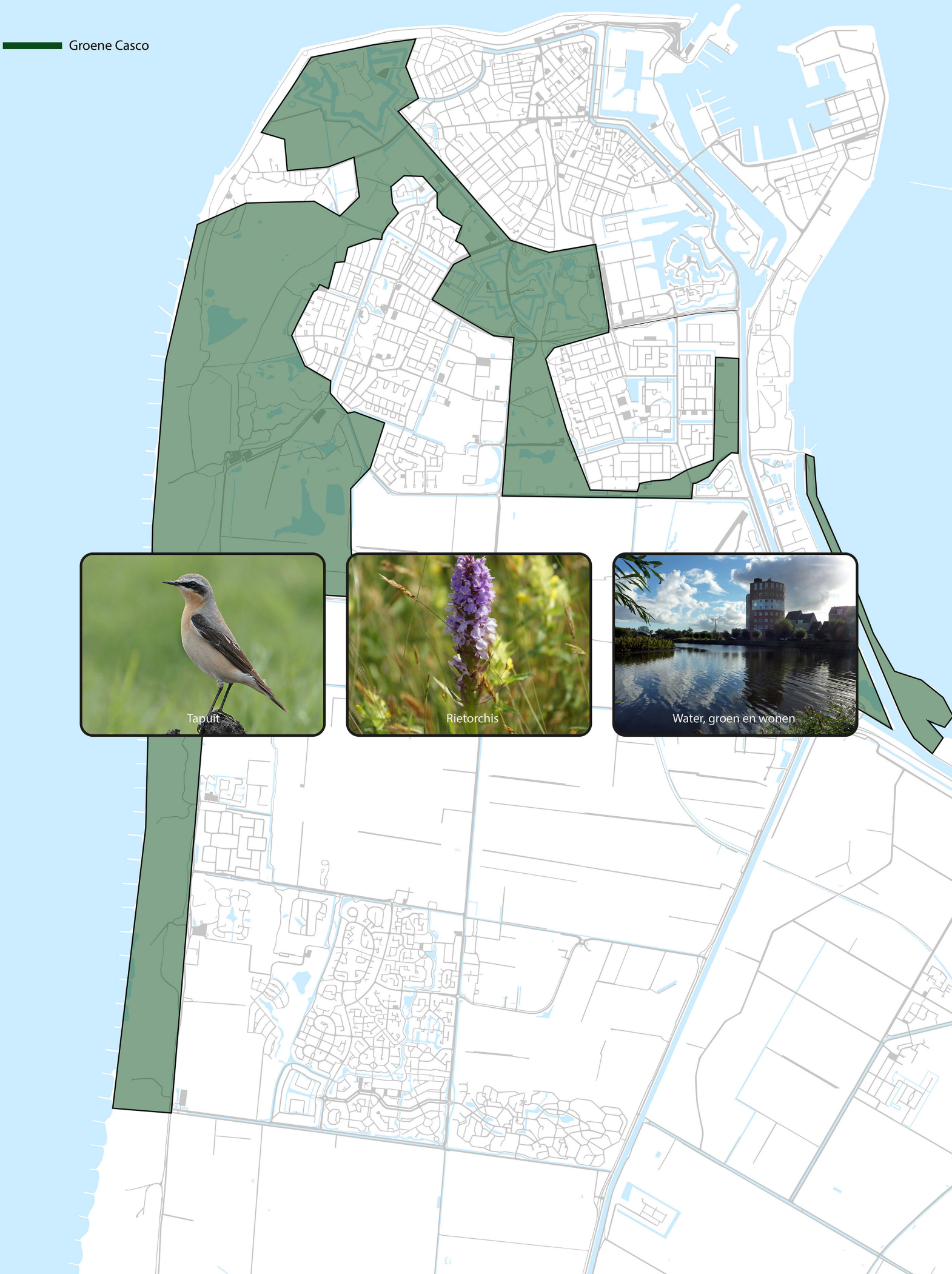
Wat voor flora en fauna aantrekkelijk en broodnodig groen is, kan een bepaald gebied voor mensen juist minder leefbaar maken. Toch is uiteindelijk het biologisch evenwicht bepalend voor de mogelijkheid om in een gebied te kunnen leven.

### Dit speerpunt kan ondermeer leiden tot:

- meer biodiversiteit
- zonerings van functies (recreatie / natuur)
- voorkeur voor bloeiende grasmengsels (vogels en vlinders)
- verruiging van grasbermen en oevers (schuilplaatsen)
- acceptatie van waardplanten voor vlinders
- eetbare openbare ruimte
- eetbare soorten tussen de beplanting aanbrengen
- voorlichting, natuur- en milieueducatie



— Groene Casco



### 3. Van visie naar uitvoering

#### **Richtinggevend document**

Tot 2026 is dit visiedocument richtinggevend voor al het (te ontwikkelen) beleid en voor alle uit te voeren / te ontwikkelen activiteiten. De speerpunten bepalen onze focus. Die kant willen we op! De basisprincipes zijn zaken waar beleid en maatregelen op getoetst moeten worden.

#### **Van visie naar beleid en uitvoering**

Een visie moet leven en 'van binnenuit' gevoeld en het gedragen worden; een 'voelbare' visie wordt immers het makkelijkst omgezet in concrete handelingen.

Het uitvoeringsprogramma is voor het college de uitwerking van de visie in concrete opdrachten.



## Bijlage

### Participatie

Participatie en samenwerking zijn onmisbare elementen in het ontwikkelen en beheren van de openbare ruimte. Vanzelfsprekend is ook in het visievormingstraject ruggespraak geweest met diverse (mogelijke) partners. Een goede visie op de openbare ruimte kan immers alleen maar ontstaan als 'alle' belanghebbenden er over mee kunnen denken.

In een aantal sessies - in verschillende fasen van het visievormingstraject - is dan ook stevig over ambities en gewenste ontwikkelingen in de fysieke openbare ruimte gebrainstormd. Betrokken zijn (in willekeurige volgorde): de wijkplatforms, de fietsersbond, de vogelwerkgroep, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Landschap Noord-Holland, Stichting Stelling Den Helder, Stichting Strandexploitatie Noordkop, Woningstichting Den Helder en Zeestad. Daarnaast is er ook vanuit raadsleden input geleverd. In deze bijlage vindt u een greep uit de verzamelde input (zie overzicht volgende pagina). Het betreft 'slechts' opmerkingen die door álle geraadpleegde partijen zijn gemaakt. Deze gezamenlijke wensen/dromen hebben geleid tot het vaststellen van de speerpunten. Vanzelfsprekend worden deze opmerkingen - mits mogelijk - meegenomen in de uitwerking van de visie.

## Klimaat- bestendigheid / duurzaam

Cradle 2 cradle denken.  
Bewoners bewust maken van afvalverwerking en -scheiding.

Letten op hergebruik / recycling van aan te schaffen materialen voor de openbare ruimte. Als gemeente het goede voorbeeld geven.  
Zonnepaneeloverkappingen langs het strand. Oplaadmogelijkheden voor auto's in de openbare ruimte

Opwekken, besparen, verkrijgen en terugkrijgen van energie.

Composietbruggen / materialen toepassen die vanuit gerecyclede materialen voortkomen.

Zitbanken met zonnepanelen.

Oplaadbaar asfalt.

## Samenwerken aan de stad

Geef het beheer van de openbare ruimte over aan de wijken.  
Gemeente regisseert en faciliteert.

Initiatieven vanuit bewoners ook door bewoners laten opzetten.  
Aannemer verantwoordelijk maken voor beheer.

Buurthuizen / belangenverenigingen een grotere rol geven. Investeren in opleiden en mensen zelfredzaam maken.

Samen met bedrijven ruimte en voorzieningen creëren voor elektrisch rijden.

Buurtsaamhorigheid bevorderen door sport- en speluitdagingen.

## Uitnodigend en bruikbaar

Straatmeubilair als speelelement integreren.  
Banken met zonnepanelen.

Beweegtuinen.  
Interactieve voetbalmuur.

Spelaanleidingen ipv kant en klare speelvoorzieningen.

Fietsbanen waarmee je energie kan opwekken.  
Sportieve openbare ruimte.

Een openbare ruimte die flexibel in kan spelen op behoeften (bijv. Bij spelen en sporten – rekening houden met trends).

Verkeerscirculatie afstemmen op zelfrijdende auto's in de toekomst.

## Groenwaarden en -waardering

Groen in elke straat.  
Volkstuincomplexen inzetten bij natuureducatie.

Gebiedseigen soorten in passen.  
Verticaal groen.

Pluktuin.  
Eetbaar groen (i.p.v. siergroen) inzetten in de openbare ruimte.

Biodiversiteit versterken /faciliteren waardoor natuurlijke ontwikkeling de ruimte krijgt.

## Differentiatie maakt het verschil

Differentiatie in onderhoudskwaliteit in soorten gebieden (woonwijken, bedrijventerrein, centrum).

Iedere wijk een andere kijk.

Een flexibele openbare ruimte die in kan spelen op trends en demografische ontwikkelingen.

Meer met wijkplatforms samenwerken aan de voorkant.

## Het visievormingstraject

In het creatieve proces van visievorming is aan de hand van vijftien verschillende 'stadsbeelden' over de openbare ruimte in de stad Den Helder nagedacht: de samenwerkende stad, de gezonde stad, de innovatieve stad, de natuurlijke stad, de bedrijvige stad, etc. We realiseerden ons dat al deze 'steden' evenzovele uitnodigende perspectieven zijn hoe je naar het toekomstige Den Helder kunt kijken. En dat er – uiteraard – sprake is van overlap daarbij. In het daaropvolgende keuzeprocess hebben we de vertaling gemaakt naar vijf speerpunten waarin de visie concreet en waarneembaar wordt. Onze overwegingen bij de vijf speerpunten:

### Klimaatbestendig en duurzaam

- Duurzaamheid is een belangrijk beleidsonderwerp van de gemeente Den Helder.
- De ligging aan zee noopt ook tot verantwoorde keuzes voor toekomstige generaties (in het licht van klimaatverandering en de gevolgen daarvan).
- Het is van groot belang zeker ook vanuit de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeente.

### Samenwerken aan de stad

- Participatie is een wens en belangrijke noodzaak: gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente, bewoners, bedrijven, belangenorganisaties voor een vitaal Den Helder.
- Invulling geven aan de wens van meer betrokkenheid van stakeholders bij zaken die hen direct aangaan.
- Samenwerking als absolute voorwaarde om zaken voor elkaar te krijgen: je hebt elkaar nodig, anders lukt het niet.

### Uitnodigend en bruikbaar

- De openbare ruimte is de uitgelezen plek voor ontmoeting.
- Biedt mogelijkheid voor gebruik door en voor diverse doelgroepen.
- Den Helder is, vanwege ligging en historie, een stoere stad, een stad die de elementen trotseert, een "buitenstad".

### Groenwaarden en -waardering

- Groen is onmisbaar voor gezondheid en leefbaarheid.
- Groen is voorwaarde voor een rijke (stads)flora en -fauna.
- Groen is belangrijk als economische waarde of draagt bij aan de economische waarde (waarde woningen).
- Groen is belangrijk als verblijfsplek en om te gebruiken (sport, spelen, ontdekken).
- Groen zorgt voor contrast met grijs (steen, beton), maakt de openbare ruimte in beleving toegankelijker, vriendelijker.

### Differentiatie maakt 't verschil

- Het is de wens om niet alle gebieden op dezelfde manier in te richten. We willen niet dat de hele stad er hetzelfde uitziet. Als alles er hetzelfde uit ziet, is niets speciaal.
- Niet ieder deel van de openbare ruimte heeft een gelijke intensiteit van beheer nodig; is mede afhankelijk van gebruiksintensiteit, gewenste beeldkwaliteit, kosten.
- Bewoners/gebruikers verschillen in hun (woon-, gebruiks- en leef)wensen.
- Mensen verschillen in de wijze waarop ze wel/geen rol willen vervullen in het individueel belang overstijgende, gemeenschappelijke zaken m.b.t. wonen, recreëren, etc.

